PERSONALITĂȚI ALE EMIGRAȚIEI RUSE ÎN ROMÂNIA INTERBELICĂ. NIKOLAI SABLIN ȘI „GOLOS BUHARESTA”[1]

Ala GĂINĂ

Статья посвящена темой русской эмиграции в межвоенной Румынии, представляя последние работы изданных в нашей стране и подчеркивая необходимость продолжения исследований в этой сфере. Статья содержит: сведения о жизни и творчестве русского эмигранта Николая Саблина, как он был воспринят румынской и советской власти, информации о газете Голос Бухареста и опубликованных статей, мемуаров написанных Н. Саблина во время ареста в советских лагерях и об опыте в качестве капитана 2-го ранга на императорской яхте Штандарт.

Ключевые слова: белая эмиграция, Голос Бухареста, Н. В. Саблин, персоналии русской эмиграции, первая волна русской эмиграции, русское зарубежье, Штандарт.

Institutul de Istorie „George Barițiu” a publicat recent câteva volume în seria „Afaceri Orientale”: *Emigrația belarusă, caucaziană, rusă și ucraineană în timpul celui de al Doilea Război Mondial: organizarea activitatea și orientarea în corespondență diplomatică română și note ale Serviciului Special de Informații; Chestiunea refugiaților de peste Nistru*; *Indezirabilii: aspecte mediatice, umanitare și de securitate privind emigrația din Uniunea Sovietică în România interbelică; Emigrația albă și Biserica Rusă pe teritoriul României Socialiste: documente din arhiva fostei Securități.* Aceste studii cercetează cauzele și modalitățile de emigrare, reacția autorităților și a populației autohtone în contextul transformărilor sociale și politice din perioada interbelică. Este necesară o completare a cercetărilor efectuate din perspectivă culturală prin efectuarea unei analize a periodicelor comunității ruse și a volumelor publicate în această perioadă.

Volumul *Comandorul Sablin: liderul monarhiștilor ruși urmărit de Siguranță și de Securitate, 1926-1959* conține peste patru sute de documente din Arhivele

[1] Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului „Cercetări doctorale multidisciplinare competitive pe plan european (CDocMD)”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, contractul de finanțare nr.POSDRU/187/1.5/S/155559.

BDD-A27208 © 2016 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:40 UTC)

Securităţii, materiale ce ne permit reconstruirea activităţii emigrantului rus de pe teritoriul României.

Nikolai Sablin emigrează în România în 1921, ajungând aici prin Finlanda, Anglia şi Franţa, împreună cu familia (soţia şi fiul de 9 ani). Soţia lui, născută Pommer, era originară din Basarabia şi deţinea suprafeţe importante de pământ în Soroca. Fiind reprezentant al firmei de automobile „Studenbaker", ducea o viaţă destul de îmbelşugată la Bucureşti; era preşedinte al filialei române a Uniunii Militare Navale Ruse şi directoral tipografiei „Litera"; înfiinţează „Societatea de Ajutor Mutual a Ofiţerilor Ruşi Combatanţi pe Frontul Român 1916-1918 şi aflaţi în România".[1]

În anul 1930 a fost numit reprezentant al Marelui Duce al Rusiei, Kirill Vladimirovici Romanov (devenit capul Casei Romanov), în Bucureşti cu misiunea de a stabili „legături spirituale între supuşii ruşi; să apere drepturile şi interesele lor şi să ia toate măsurile care depind de Domnia sa, pentru binele poporului rus"[2], astfel că, începând cu 23 decembrie 1930, a devenit reprezentant al monarhiştilor ruşi în România.[3]

În perioada în care s-a aflat în România a colaborat cu centrele emigraţiei monarhiste ruse europene şi a înfiinţat publicaţia bilingvă „Golos Buharesta" împreună cu generalul Aleksandr Herois, ziaristul Aleksandr Mihailov şi avocatul Viktor Roth. Apariţia ziarului a fost de câteva ori amânată datorită necesităţii clarificării situaţiei create în urma semnării Pactului de neagresiune româno-sovietic.

Primul număr al ziarului a apărut în data de 13 august 1933, având sediul redacţiei pe Calea Griviţei nr. 33, în locuinţa lui Nikolai Sablin. Redactorul-şef al ziarului este Aleksandr Mihailov, iar partea ziarului în limba română este redactată de A. Vişinescu, redactorul ziarului „Curentul".

În primul număr al ziarului se anunţă că acesta va apărea provizoriu o dată sau de două ori pe săptămână, până când redacţia va face rost de fondurile necesare pentru ca ziarul să devină cotidian. Iată care este programul publicaţiei:

---

[1] Notă a Direcţiei Generale a Poliţiei şi a Siguranţei, ACNSAS, fond informativ, dosar 263759, vol. III, f. 17.

[2] V. Guzun, *Comandorul Sablin: liderul monarhiştilor ruşi urmărit de siguranţă şi de securitate, 1926-1959*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2014, p.14.

[3] Notă a Direcţiei Generale a Poliţiei şi a Siguranţei, ACNSAS, fond informativ, dosar 263759, vol. III, f. 3.

BDD-A27208 © 2016 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:40 UTC)

1. Noi nu suntem organul niciuneia dintre mişcările emigranţilor ruşi.
2. Suntem călăuzitorii intereselor Basarabiei şi ale grupărilor din această provincie.
3. Nu dorim a lega de soarta noastră pe niciunul din partidele politice, avem în vedere numai interesele comune ale acestei provincii şi oferim sprijinul ziarului nostru pentru reprezentanţii oricărei grupări parlamentare, sociale şi comercial-industriale, întru exprimarea dorinţelor sau pentru indicarea neajunsurilor care împiedică dezvoltarea provinciei.
4. Noi stăm pe baza că Basarabia este o parte a României şi ziarul nostru va păzi Constituţia şi legile existente.
5. Pentru toţi minoritarii din Basarabia noi oferim posibilitatea expunerii doleanţelor şi intereselor lor juste în coloanele ziarului nostru.[1]

Este lesne de înţeles că ziarul are un caracter antisovietic şi este împotriva reluării raporturilor cu Rusia sovietică. Comitetul de redacţie nu a permis niciunui evreu să fie colaborator al ziarului, iar chestiunea evreiască nu a fost pusă în discuţie în coloanele acestuia.[2]

Scrisorile primite din Basarabia la redacţia ziarului a demonstat că programul publicaţiei „a găsit un ecou favorabil în populaţia rusă din această provincie, care simte nevoia de o presă cu caracter conservator-naţional şi nicidecum de presa pseudo-rusească „Naşa reci" şi de ziarele evreieşti din Basarabia".[3]

N. Sablin a fost o personalitate controversată. Deşi acţiunile sale vădeau o aversiune antisovietică, el a fost receptat ca un individ suspect, atât de autorităţile române, cât şi de cele sovietice. SMERŞ[4] l-a condamnat pentru activitate antisovietică, înrolarea în Armata Română şi participarea la război în calitate de comandant al Convoiului de aprovizionare nr. 1 „Sulina", iar autorităţile române l-au acuzat pentru menţinerea corespondenţei cu emigranţii ruşi din Europa (Germania, Marea Britanie, Franţa), „activitate de uneltire contra ordinei sociale", rezident al spionajului englez, legătura cu organele informative militare române înainte de 23

[1] ACNSAS, fond documentar, dosar 12668, f. a.
[2] ACNSAS, fond informativ, dosar 263759, vol. III, f. 336.
[3] ACNSAS, fond informativ, dosar 263759, vol. III, f. 338.
[4] Direcţia Generală de Contrainformaţii Militare; termen provenit din prescurtarea cuvintelor „смерть шпионам!"

BDD-A27208 © 2016 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:40 UTC)

august 1944 şi pentru că „nu se împacă cu regimul actual, visează la răsturnarea comunismului şi întronarea regimului burghez”[1].

N. Sablin era perceput ca o persoană suspectă chiar în rândurile emigraţiei ruse şi se spune că recunoaşterea sa ca cetăţean român în rezerva Armatei Române cu gradul de comandor s-a făcut pe bază de acte ilegale,[2] totuşi ministrul Rusiei la Bucureşti, St. Poklevski-Kozel, îl considera „corect şi loial”.[3]

În Arhivele Securităţii s-au păstrat documente din care reiese că s-a încercat în mai multe rânduri discreditarea, împiedicarea activităţii şi distribuirii ziarului rus-român. De aceste acţiuni sunt responsabili „Gaziev Serghie, fostul director al ziarului „Naşa reci”, căruia nu-i convine apariţia regulată a ziarului”, comuniştii, „cărora nu le convine caracterul anticomunist al ziarului”[4] şi cercurile evreilor refugiaţi din Rusia, care „continuă să fie ostile şi să boicoteze noul ziar (...), răspândind zvonuri neîntemeiate despre antisemitismul şi programul ultramonarhist al conducătorilor sus-numitului ziar.”[5] Ataşatul militar francez a încercat, în zadar, suspendarea ziarului chiar prin dna Sablin, de origine evreică din Franţa şi prin dna Gafencu, care au insistat pe lângă generalul Herois să-l convingă pe să înceteze activitatea ziarului.[6] D-na Sablin a reuşit să împiedice reeditarea ziarului făcând demersuri pe lângă George Verglas, decanul coloniei franceze din capitală şi proprietarul tipografiei „Litera”.[7] Din documentele găsite la Arhive aflăm că d-na Sablin era bănuită ca agentă sovietică şi a Serviciului Secret al francezilor.

În luna decembrie a anului 1933 ziarul şi-a suspendat activitatea din motive financiare şi din această cauză s-a organizat o serată pentru strângere de fonduri care vor servi la reeditarea ziarului, păstrând acelaşi caracter filoromân şi antisovietic.[8]

---

[1] Nota agentului „Avram Lazăr” privind biografia şi caracterizarea lui N. Sablin, ACNSAS, fond informativ, dosar 263759, vol. I, f. 176.
[2] Notă a Direcţiei Generale a Poliţiei şi a Siguranţei, ACNSAS, fond informativ, dosar 263759, vol. III, f. 61.
[3] ACNSAS, fond informativ, dosar 263759, vol. II, f. 281.
[4] ACNSAS, fond informativ, dosar 263759, vol. III, f. 348.
[5] ACNSAS, fond informativ, dosar 263759, vol. III, f. 350.
[6] ACNSAS, fond informativ, dosar 263759, vol. III, f. 374-375, fond documentar, dosar 12668, 1933-1934, f. 40.
[7] ACNSAS, fond informativ, dosar 263759, vol. III, f. 433,
[8] ACNSAS, fond informativ, dosar 263759, vol. III, f. 425.

BDD-A27208 © 2016 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:40 UTC)

În aproape fiecare număr al ziarului, N. Sablin a publicat fragmente din memoriile sale, din experienţele pe care le-a trăit în calitate de căpitan de rang doi (comandor) în flota maritimă. Iată o parte dintre aceste articole:

- *Pe vasul imperial Ştandart*, nr.1 al ziarului, 13 august, 1933, (amintiri din viaţa familiei Ţarului Nikolai al II-lea)
- *Ştandart*, nr. 2,
- *Flota germană*, 26 august, 1933
- *Amintiri din Petersburg*, nr. 5 al ziarului, 11 septembrie
- *Amintiri din viaţa marinarilor* (sfârşitul), 14 septembrie
- *Amintiri*, nr. 6, 17 septembrie
- *Amintiri din Ialta*, nr. 7, 23 septembrie
- *Junimea*, nr. 9, 8 octombrie (amintiri din viaţa elevilor de la Şcoala de Marină)
- *Amintiri despre Ţarul Rusiei*, nr. 12, 6 noiembrie
- *Ziua armistiţiului la Casa Franceză*, nr. 13, noiembrie, (despre searata ce a avut loc în data de 11 noiembrie la Casa Francezilor, în prezenţa ministrului Franţei D'Ormesson)

O parte dintre articolele publicate apără cauza emigraţiei ruse, lansând un apel de ajutor pentru cei care ar putea face un gest umanitar în acest sens. De exemplu, articolul *Motive de toamnă*, de A. Mihailov, descrie sărăcia emigranţilor ruşi, care nu au strictul necesar pentru a intra în iarnă, iar *Cerşetori cu diplomă* de Ksenia Hrjanovskaia arată starea materială deplorabilă în care se găsesc emigranţii intelectualii.

În coloanele ziarului puteau fi citite recenzii ale celor mai valoroase cărţi publicate la Moscova sau Bucureşti (recenzia romanului *Rusoaica* de Gib Mihăescu), traduceri în rusă ale poeţilor români sau traduceri în română ale poeţilor ruşi (versuri de O. Goga, A. Puşkin şi M. Lermontov – traduceri în limba rusă şi română de N. Mihailova), mesaje de felicitare adresate scriitorilor conaţionali pentru premiile obţinute, articole despre necesitatea traducerilor din clasicii români în limba rusă.

În luna septembrie, 1936, N. Sablin şi cu Al. Mihailov au desfăşurat o intensă

BDD-A27208 © 2016 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:40 UTC)

activitate pentru a-i determina pe toţi conaţionalii lor să-l recunoască pe Marele Duce Kirill ca viitor împărat al Rusiei. În acest scop a fost pregătită o broşură pentru a fi răspîndită în rândul emigraţiei ruse din România şi Iugoslavia.[1]

N. Sablin îşi consemnează memoriile din perioada detenţiei din lagărele sovietice RASS Komi şi lagărul „Spassk" din Kazahstan în *Impresiile din călătoria mea prin Eldorado*.

Din corespondenţa cu fratele său, Evgheni Vasilievici Sablin, ultimul reprezentant al Rusiei Imperiale la Londra, colaborator al serviciilor britanice şi preşedintele Comitetului Emigranţilor Ruşi, datată cu 3 mai 1937, Londra, aflăm despre intenţia fratelui de a găsi un editor pentru manuscrisul său, „fiindcă ar fi păcat să rămână nepublicat. El nu poate fi publicat în limba engleză, fiindcă asemenea descrieri nu interesează pe englezi. Pentru publicarea lui în limba rusă sunt necesare fonduri."[2]

N. Sablin a petrecut mai bine de un deceniu în lagărele sovietice, apoi în cele române. Cu toate acestea, el şi-a consemnat memoriile pe care ulterior le-a şi publicat. Manuscrisul, scris pe teritoriul României, a fost publicat la New York în perioada în care se afla în detenţie în provincia Karaganda din centrul Kazahstanului. Lucrarea memorialistică descrie ultimii ani de bunăstare a Rusiei Imperiale, 1906-1914, la care a fost martor şi participant N. Sablin. Memoriile conţin informaţii despre viaţa privată a familiei imperiale şi a apropiaţilor acesteia, vizitele oficiale şi întâlnirile pe care le-a avut Nicolai al II-lea cu conducătorii altor state sau cu alte personalităţi pe vasul „Ştandart".

Cu o deosebită atenţie la detalii, măiestrie şi umor, N. Sablin a prezentat episoade din viaţa marinărească, din epoca imperială apusă. Cele mai bine de două sute cincizeci de fotografii, pe care le-a făcut însuşi Sablin, întregeşte tabloul descris, redându-i culoarea autentică a epocii. Memoriile sunt însoţite cu un indice al numelor care apar în carte, indice ale vaselor şi un dicţionar de termeni specializaţi.

În concluzie, menţionez că memoriile emigraţiei ruse au fost publicate în străinătate pentru că doar în afara graniţelor adevărul putea fi spus. Regimul totalitar a rezistat vreme îndelungată şi refugiaţii şi-au pierdut speranţa de a se întoarce în patrie; au fost nevoiţi de împrejurări să înveţe limba ţării gazde şi să se integreze în noua societate. Iată o parte dintre scriitorii–emigranţi din primul val care şi-au publicat memoriile în secolul al XX-lea: A. Bahrah, S.K. Makovski, Zinaida

[1] ACNSAS, fond informativ, dosar 263759, vol. III, f. 482.
[2] ACNSAS, fond informativ, dosar 263759, vol. III, f. 174-175.

BDD-A27208 © 2016 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:40 UTC)

Hippius, B. Zaiţev, A. Sedîh, I. Terapiano, N.A. Berdiaev, Nina Berberova, V. Nabokov ş.a. N. Sablin este unul dintre aceşti scriitori care a plătit cu propria viaţă curajul de a-şi tipării memoriile. După ispăşirea termenului de detenţie în lagărele sovetice a fost arestat de autorităţile române şi trimis la Dej, rămânând aici până-n ultima clipă a vieţii sale.

Bibliografie

Arhivele ACNSAS, dosar 263759, dosar 12668

Grosul, Vladislav, *Russkoe zarubej'e v pervoi polovine XIX veke*, Ed. „Rossiiskaia politiceskaia enţiklopedia", 2008

Guzun, Vadim, *Comandorul Sablin: liderul monarhiştilor ruşi urmărit de siguranţă şi de securitate, 1926-1959*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2014

Guzun, Vadim, *Indezirabilii. Aspecte mediatice, umanitare şi de securitate privind emigraţia din Uniunea Sovietică în România interbelică,* Filos, Bucureşti, 2014

Miroslav, Iovanovici, *Russkaia emigraţia na Balkanah 1920-1940,* Bibioteka-fond „Russkoe Zarubejie", Moscova, Russkii put', 2005

Rossiiskie ucionîe i injenerî v emigraţii, Rossiiskaia Akademia Nauk. Institut istorii estestvoznania i tehniki. Mejdunarodnaia akademia informatizaţii; red. V.P. Borisov, Moscova, Perspecktiva, 1993

Russkoe Zarubej'e. Zolotaia kniga emigraţii: Pervaia tret' XX veka. Enţiklopediceskii biograficeskii slovar', Moscova, 1997

V poiskah luc'şei doli. Rossiiskaia emigraţiia v stranah Ţentral'noi i Iugo-Vostoc'noi Evropî (vtoraia polovina XIX — pervaia polovina XX v.) , red. T.A. Pokivailova, Moscova, Ed. „Indrik", 2009

BDD-A27208 © 2016 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:40 UTC)